

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Mieczysław Łuczak

KNO.410.005.01.2019

Pan
Dariusz Piontkowski
Minister Edukacji Narodowej
Ministerstwo Edukacji Narodowej
Al. J. Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr 69/2019 Kolegium NIK
z dnia 20 listopada 2019 r.

P/19/004 Realizacja programu Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 50 00, F +48 22 444 57 93

nik@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Piontkowski, Minister Edukacji Narodowej, od 4 czerwca 2019 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła Anna Zalewska, Minister Edukacji Narodowej, od 16 listopada 2015 r. do 4 czerwca 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez Ministra Edukacji Narodowej działań w zakresie promocji programu Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej oraz tworzenia i udostępniania cyfrowych materiałów edukacyjnych ¹ .
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2019 (do 19 lipca).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego.
Kontrolerzy	1. Mirosław Majewski, doradca ekonomiczny, legitymacja służbowa nr 18521 r. 2. Wojciech Nędzi, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/35/2019 z 20 maja 2019.

(akta kontroli str. 1)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Minister Edukacji Narodowej prawidłowo realizował działania w zakresie promocji programu Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej oraz tworzenia i udostępniania, zgodnych z podstawą programową, cyfrowych materiałów edukacyjnych.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Określone w uchwale nr 90 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie realizacji Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej „100 Mega na 100-lecie” ⁴ zadanie tworzenia warunków umożliwiających szkołom dostęp do cyfrowych zasobów edukacyjnych Minister Edukacji Narodowej realizował głównie poprzez: <ul style="list-style-type: none">– wdrożenie do realizacji w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (POWER) 35 projektów konkursowych na opracowanie łącznie 13.845 materiałów edukacyjnych w postaci elektronicznej oraz trzech projektów pozakonkursowych służących wypracowaniu koncepcji tworzenia takich materiałów i zapewnieniu ich jakości;– realizację Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-

¹ Pod pojęciem „cyfrowe materiały edukacyjne” przyjęto: podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe, mające postać elektroniczną, zdefiniowane w art. 3 pkt 23, 24 i 25 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 r. poz. 1481, dalej: ustawa o systemie oświaty).

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489; dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Uchwała niepublikowana; dalej: uchwała RM w sprawie OSE.

komunikacyjnych na lata 2017-2019 – „Aktywna tablica”⁵, skierowanego do wszystkich szkół podstawowych w kraju i za granicą;

- przygotowanie i wprowadzenie do użytku w 2019 r. nowego rozwiązania informatycznego do udostępniania materiałów edukacyjnych w postaci elektronicznej, będących w dyspozycji Ministra Edukacji Narodowej;
- propagowanie informacji o powstawaniu Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (OSE).

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia organizację prac nad przygotowaniem i udostępnianiem cyfrowych materiałów edukacyjnych. Przygotowanie tych materiałów w projektach konkursowych w ramach POWER odbywa się w oparciu o wcześniej przyjęte koncepcje i standardy wymagań, wypracowane w ramach projektów pozakonkursowych realizowanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie (ORE). Zapewniono nadzór nad jakością tych materiałów, poprzez procedurę wstępnej oceny prototypów materiałów oraz ostatecznego odbioru przez ekspertów powoływanych przez MEN (w odniesieniu do materiałów do kształcenia zawodowego) oraz ORE (w odniesieniu do materiałów do kształcenia ogólnego).

Minister Edukacji Narodowej monitorował wykorzystywanie cyfrowych materiałów edukacyjnych w szkołach i potrzeby szkół w zakresie wyposażenia niezbędnego do stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych w nauczaniu. Za szczególnie istotne należy uznać – w ocenie NIK – przeprowadzenie w 2016 r. we wszystkich szkołach w kraju ankiety nt. stanu wyposażenia w sprzęt komputerowy i dostępności internetu oraz przeprowadzenie w 2017 r. ewaluacji funkcjonalności cyfrowych materiałów edukacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Wyniki ankiety i ewaluacji dały rzetelne podstawy do przygotowania takich działań jak: program „Aktywna tablica”, planowanie budowy sieci szerokopasmowych w ramach programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 (POPC), opracowanie koncepcji i standardów wymagań dla materiałów edukacyjnych przygotowywanych w POWER i opracowanie założeń nowego rozwiązania informatycznego do ich udostępniania.

Minister Edukacji Narodowej nie posiada opracowanej w formie odrębnego dokumentu koncepcji strategicznej wykorzystania cyfrowych materiałów edukacyjnych w procesie nauczania, jednakże koncepcja taka wynika z treści wprowadzonej od roku szkolnego 2017/2018 nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego⁶. Działania realizowane w okresie objętym kontrolą w zakresie tworzenia warunków umożliwiających szkołom dostęp do cyfrowych zasobów edukacyjnych były wzajemnie skoordynowane w ramach projektu strategicznego „Edukacj@ w społeczeństwie cyfrowym”⁷.

Minister Edukacji Narodowej współpracował z Ministrem Cyfryzacji oraz operatorem OSE⁸ w sprawach realizacji programu OSE. Współpraca ta realizowana była m.in. poprzez udział dwóch przedstawicieli Ministra Edukacji Narodowej w Komitecie

⁵ Program stanowi załącznik do uchwały nr 108/2017 Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017-2019 – „Aktywna tablica” (<https://archiwum.men.gov.pl/wp-content/uploads/2017/07/rm-111-116-17-obięg-uchw-nr-108-rm-z-2017-r-program-aktywna-tablica.pdf>); dalej: program „Aktywna tablica”.

⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356, ze zm.).

⁷ Projekt realizowany przez Ministra Edukacji Narodowej w ramach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) [strategia stanowi załącznik do uchwały nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. – M.P. poz. 260]; dalej: SOR.

⁸ Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie; dalej: NASK.

Monitorującym POPC i udział przedstawiciela operatora OSE w zespole projektu strategicznego „Edukacj@ w społeczeństwie cyfrowym”, a także w formie kontaktów roboczych przedstawicieli MEN, Ministerstwa Cyfryzacji (MC) i operatora OSE. Będące w dyspozycji Ministra Edukacji Narodowej oraz jednostek podległych i nadzorowanych repozytoria cyfrowych materiałów edukacyjnych zostały włączone do uruchomionego przez NASK serwisu OSE (<https://ose.gov.pl/ose-poleca>).

Powstawanie OSE, w tym także stosowanie TIK w nauczaniu, zostało uwzględniane w polityce informacyjnej Ministra Edukacji Narodowej. Służące temu działania obejmowały m.in.: wspólne konferencje prasowe Ministra Edukacji Narodowej i Ministra Cyfryzacji, komunikaty zamieszczane na stronie internetowej MEN, informacje kierowane do grup potencjalnych odbiorców programu za pomocą internetu, konferencje regionalne organizowane przez kuratorów oświaty w związku z wdrażaniem w szkołach nauki programowania, popularyzują podręczników elektronicznych do kształcenia ogólnego w ramach POKL. W 2019 r. MEN rozpoczęło przygotowania do udzielenia zamówienia publicznego na przeprowadzenie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących kształcenia zawodowego, ogólnego oraz uczenia się przez całe życie, obejmujących m.in. promocję e-materiałów i e-podręczników opracowanych w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

III. Opis stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Zgodnie z § 1 i 2 uchwały RM w sprawie OSE Rada Ministrów uznała za konieczne tworzenie warunków umożliwiających zapewnienie szkołom: dostępu do cyfrowych zasobów edukacyjnych, dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s wraz z narzędziami służącymi do ochrony uczniów przed zagrożeniami w cyberprzestrzeni, narzędzi informatycznych wspierających procesy edukacyjne – przez utworzenie OSE. Tworzenie OSE przewidziano na lata 2018-2020. Zgodnie z uchwałą RM w sprawie OSE Ministrowi Edukacji Narodowej powierzono zadanie tworzenia warunków umożliwiających szkołom dostęp do cyfrowych zasobów edukacyjnych, a Ministrowi Cyfryzacji powierzono zadania dotyczące tworzenia szkołom warunków do dostępu do internetu i zapewnienia narzędzi informatycznych wspierających procesy edukacyjne.

W art. 4 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej⁹ ustalono, że operatorem OSE będzie NASK.

„Ogólnopolska Sieć Edukacyjna” jest projektem strategicznym w obszarze Cyfryzacji, określonym w SOR. W strategii założono, że OSE będzie dedykowaną siecią łączącą wszystkie szkoły w Polsce, która zapewni dostęp do internetu, usług i treści edukacyjnych oraz zapewni bezpieczeństwo sieci. Projekt „Ogólnopolska Sieć Edukacyjna” jest projektem komplementarnym z przyjętym w SOR – w obszarze Kapitału Społecznego – projektem strategicznym „Edukacj@ w społeczeństwie cyfrowym”, za którego realizację odpowiada Minister Edukacji Narodowej.

Projekt „Edukacj@ w społeczeństwie cyfrowym” jest realizowany w formule działania łączącego różne przedsięwzięcia na rzecz osiągnięcia założonych celów¹⁰. Realizację projektu przewidziano w okresie od 1 września 2017 r. do 31 grudnia 2023 r. Minister Edukacji Narodowej powołał zespół realizacyjny projektu złożony z trzech pracowników MEN oraz po jednym przedstawicielu NASK i Centrum

⁹ Dz. U. poz. 2184; dalej: ustawa o OSE.

¹⁰ Projekty strategiczne można podzielić na te o charakterze stricte legislacyjnym lub programowym – aktywujące szereg istotnych działań w innych sferach oraz na projekty bardziej złożone, które są wiązką przedsięwzięć o zróżnicowanym charakterze służących zrealizowaniu celu projektu (SOR, str. 386).

Informatycznego Edukacji w Warszawie¹¹ (CIE). Zadaniem projektu jest przystosowanie polskich szkół do funkcjonowania w erze cyfrowej. Składowymi projektu są: program „Aktywna tablica”, tworzenie cyfrowych materiałów edukacyjnych do udostępniania poprzez OSE i narzędzi technologii cyfrowych stosowanych podczas zajęć lekcyjnych, wprowadzanie nauki programowania i myślenia komputacyjnego od pierwszej klasy szkoły podstawowej oraz powiązany program OSE. We wskaźnikach osiągnięcia celów projektu przyjęto m.in. wytworzenie do 2023 r. w ramach POWER 20 tys. sztuk wysokiej jakości cyfrowych materiałów edukacyjnych.

(akta kontroli str. 2-3, 165-177, 191-213, 256-264, 328-350)

2. Do dnia 7 czerwca 2019 r. w MEN nie został przyjęty dokument o charakterze strategicznym, opisujący politykę Ministra Edukacji Narodowej w zakresie rozwoju cyfryzacji szkół, w tym zapewnienia szkołom cyfrowych zasobów edukacyjnych.

Pani Alina Sarnecka – dyrektor Departamentu Podręczników, Programów i Innowacji (DPPI) poinformowała, że dokumentem określającym bieżące i długofalowe działania Ministra Edukacji Narodowej w zakresie rozwoju cyfryzacji szkół jest projekt „Edukacj@ w społeczeństwie cyfrowym”, realizowany w ramach SOR. Ze względu na wskazanie w uchwale RM w sprawie OSE na odpowiedzialność Ministra Edukacji Narodowej za dostęp do cyfrowych zasobów edukacyjnych, tj. za działanie, które już realizował w ramach własnych zadań, nie zaistniała potrzeba opracowania specjalnego harmonogramu jego realizacji. Działania w tym zakresie były realizowane w oparciu o harmonogram realizacji projektów POWER.

Odpowiedzialność za sprawy informatyzacji w edukacji została przypisana w MEN do stanowiska zastępcy dyrektora w DPPI. Zadania na tym stanowisku pracy obejmowały m.in. odpowiedzialność za współpracę z organizacjami krajowymi i międzynarodowymi w zakresie zapewnienia powszechnego dostępu do TIK oraz ich stosowania w edukacji, współpracę z ministrem właściwym do spraw informatyzacji w zakresie realizacji zadań dotyczących ochrony cyberprzestrzeni Rzeczypospolitej Polskiej, odpowiedzialność za sprawy dotyczące uczestniczenia w działaniach prowadzących do tworzenia w Polsce społeczeństwa informacyjnego, zapewnienie promowania innowacyjnych działań i rozwiązań edukacyjnych wspieranych TIK oraz przygotowanie, realizację i aktualizację strategii informatyzacji szkół¹².

(akta kontroli str. 165-177, 186-190)

Z wyjaśnienia Pana Marka Lewińskiego – dyrektora Departamentu Funduszy Strukturalnych wynika, że w treści POWER, w ramach którego są realizowane działania służące przygotowaniu cyfrowych materiałów edukacyjnych, nie ma odniesień do OSE, bowiem program ten został przyjęty przed powstaniem koncepcji OSE. Działania realizowane w POWER, w tym ich harmonogram, są ujmowane w Rocznym Planie Działania, po zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący POWER. MEN zaplanowało w POWER tworzenie cyfrowych materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego i zawodowego, natomiast o ostatecznym terminie rozpoczęcia poszczególnych działań decyduje Komitet Monitorujący POWER. Wyjaśniający stwierdził, że ze względu na taką specyfikę procedowania działań w POWER, nie

¹¹ Państwowa jednostka budżetowa podległa Ministrowi Edukacji Narodowej, której statutowym zadaniem jest wykonywanie usług informatycznych na rzecz MEN, w tym m.in.: projektowanie, programowanie, uruchamianie i utrzymanie systemów informatycznych wspomagających zarządzanie i realizację zadań oraz zapewnienie rozwoju i rozbudowy utrzymywanych systemów informatycznych (§ 3 pkt 1 lit. a, b statutu CIE, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 22 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2017 r. w sprawie nadania statutu Centrum Informatycznemu Edukacji, Dz. Urz. Ministra Edukacji Narodowej poz. 34, ze zm.).

¹² Opis stanowiska pracy zatwierdzony przez Dyrektora Generalnego MEN w dniu 12 października 2017 r.

było uzasadnienia do tworzenia harmonogramu dostosowującego realizację działań w POWER do programu OSE, jednakże zapewniona została spójność działań MEN i innych podmiotów realizujących program OSE.

(akta kontroli str. 117-134)

Od 1 września 2017 r. rozpoczął się proces wdrażania nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego w klasach I, IV i VII szkoły podstawowej oraz szkole branżowej I stopnia, w tym zmienionego podejścia do edukacji informatycznej. W podstawie programowej kształcenia z przedmiotu *Informatyka* wskazano m.in., że:

„Oczekiwane obecnie kompetencje obywateli w zakresie technologii cyfrowej wykraczają poza tradycyjnie rozumianą alfabetyzację komputerową i biegłość w zakresie korzystania z technologii. (...) Podstawowe zadanie szkoły - alfabetyzacja w zakresie czytania, pisania i rachowania - wymaga poszerzenia o alfabetyzację w zakresie umiejętności rozwiązywania problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki oraz na lepsze zrozumienie, jakie są obecne możliwości technologii, komputerów i ich zastosowań.

Elementem powszechnego kształcenia staje się również umiejętność programowania.”

Jednocześnie w nowych ramowych planach nauczania zwiększono łączny wymiar nauczania przedmiotu *Informatyka* o 70 godzin (sumując wszystkie etapy edukacyjne szkoły podstawowej i ponadpodstawowej)¹³.

Wypracowaniu nowych założeń podstawy programowej kształcenia informatycznego oraz promocji nauki programowania w szkołach służył, wprowadzony przez Ministra Edukacji Narodowej pilotażowy program nauki programowania. Programem tym, realizowanym w roku szkolnym 2016/2017, objęto 1.639 szkół podstawowych, gimnazjów i ponadpodstawowych.

(akta kontroli str. 176, 191-213)

3. Pani Alina Dyrektor Samecka – dyrektor Departamentu Podręczników, Programów i Innowacji wyjaśniła, że przedstawiciele MEN prowadzą roboczą współpracę z przedstawicielami MC (Departamentu Cyberbezpieczeństwa, Departamentu Telekomunikacji, Departamentu Otwartych Danych i Rozwoju Kompetencji, Biurem Analiz i Projektów Strategicznych), NASK oraz Centrum Projektów Polska Cyfrowa w Warszawie (Departamentu Wdrażania Projektów Szerokopasmowych, Departamentu Kompetencji Cyfrowych) [dalej: CPPC]. Przedstawiciele tych jednostek byli zapraszani na posiedzenia Rady do spraw Informatyzacji Edukacji¹⁴.

Minister Edukacji Narodowej, we współpracy z Ministrem Cyfryzacji, w I połowie 2016 r. przeprowadził we wszystkich szkołach w kraju ankietę nt. stanu wyposażenia komputerowego oraz dostępności internetu¹⁵. Wyniki ankiety były wykorzystywane w przygotowaniach do budowy sieci szerokopasmowych w ramach POPC.

Na stronie internetowej MEN publikowano informacje o przebiegu prac nad przygotowaniem ustawy o OSE, a także propagowano wyróżnienie projektu OSE

¹³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. poz. 703).

¹⁴ Organ pomocniczy Ministra Edukacji Narodowej, powołany zarządzeniem nr 2 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 stycznia 2012 r. w sprawie powołania Rady do Spraw Informatyzacji Edukacji (Dz. Urz. Ministra Edukacji Narodowej poz. 1).

¹⁵ Patrz: uzasadnienie do projektu ustawy o OSE.

informacją o nagrodzie WSIS Prizes 2018, przyznawaną przez Międzynarodowy Związek Telekomunikacyjny (agendę ONZ)¹⁶.

Dwóch przedstawicieli Ministra Edukacji Narodowej (pracowników DPPI) bierze udział w pracach Komitetu Monitorującego POPC.

MEN, podczas spotkań roboczych, było informowane o przebiegu pilotażu OSE, przeprowadzonego przez NASK w 2016 r. Formalnie MEN nie otrzymało z NASK materiałów podsumowujących ten pilotaż.

W dniu 20 kwietnia 2017 r. Ministrowie: Edukacji Narodowej i Cyfryzacji zwrócili się we wspólnym liście do marszałków województw, jako zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi (RPO), z prośbą o zapobieganie powielaniu w ramach tych programów takich działań, które zostały zaplanowane do realizacji przez resorty edukacji narodowej i cyfryzacji. W liście przedstawiono zaplanowane centralnie działania służące zapewnieniu szkołom dostępu do szerokopasmowego internetu oraz wprowadzeniu w szkołach nauki programowania.

Forum współpracy MEN z podmiotami odpowiedzialnym za tworzenie OSE jest powołany przez Ministra Edukacji Narodowej z dniem 14 lutego 2018 r. Zespół do spraw elektronicznych zasobów edukacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego¹⁷. Na posiedzenia zespołu byli zapraszani m.in. przedstawiciele MC i NASK.

Przedstawiciele DPPI w MEN oraz Rada do Spraw Informatyzacji Edukacji współpracowali z MC i CPPC w przygotowaniu założeń konkursów na nabór projektów w Działaniach 3.1 i 3.2 POPC, w których przewidziano m.in. szkolenia w zakresie kompetencji cyfrowych dla uczniów i nauczycieli. Rada do spraw informatyzacji we współpracy z DPPI opracowała również „Standard wymagań kompetencji cyfrowych osób objętych szkoleniem w ramach projektów konkursowych realizowanych w Działaniu 3.2 POPC.

(akta kontroli str.117-134, 165-177, 290-353)

4. Minister Edukacji Narodowej pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej (IP-MEN) w realizacji pięciu działań POWER¹⁸. Przygotowanie cyfrowych materiałów edukacyjnych w POWER realizowano w ramach dwóch działań:

- w Działaniu 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty, typ projektów nr 7: tworzenie e-podręczników i rozwijanie e-materiałów dydaktycznych towarzyszących istniejącym e-podręcznikom oraz dostosowanie e-materiałów dydaktycznych do potrzeb osób o ograniczonych możliwościach poznawczych (w tym o obniżonej normie intelektualnej lub z niepełnosprawnością intelektualną);
- w Działaniu 2.15 Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki, typ projektów nr 5: tworzenie i upowszechnianie e-zasobów i e-podręczników do kształcenia zawodowego.

¹⁶ Nagroda jest przyznawana w ramach organizacji corocznego Światowego Szczytu Społeczeństwa Informacyjnego (WSIS – World Summit on the Information Society) za najciekawsze programy, projekty i działania z obszaru cyfryzacji oraz rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

¹⁷ Zgodnie z zarządzeniem nr 6 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2018 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw elektronicznych zasobów edukacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (Dz. Urz. Ministra Edukacji Narodowej poz. 7), do zadań zespołu należy m.in.: proponowanie kierunków działań związanych z tworzeniem elektronicznych zasobów edukacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, wypracowanie propozycji projektów do Rocznych Planów działania POWER, proponowanie rozwiązań usprawniających realizację projektów dotyczących tworzenia elektronicznych zasobów edukacyjnych (§ 2 pkt 1 2, 3).

¹⁸ W działaniach: 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty, 2.11 Zapewnienie funkcjonowania Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji, 2.13 Przejrzysty i spójny Krajowy System Kwalifikacji, 2.14 Rozwój narzędzi do uczenia się przez całe życie, 2.15 Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki. W odniesieniu do Działania 2.11 Minister Edukacji Narodowej sprawuje funkcję Instytucji Pośredniczącej od 1 stycznia 2018 r.

W ramach Działania 2.10, typ projektów nr 7, Minister Edukacji Narodowej powierzył ORE w trybie pozakonkursowym realizację dwóch projektów związanych z tworzeniem cyfrowych zasobów edukacyjnych:

- Projekt pn. „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego”, zrealizowany w okresie od 1 lipca 2016 r. do 30 listopada 2018 r.

Celem projektu było zwiększenie możliwości wykorzystania TIK w nauczaniu przedmiotowym, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, poprzez opracowanie standardów e-materiałów dydaktycznych tworzonych przez beneficjentów konkursowych. Jako efekty projektu założono:

- powstanie ośmiu koncepcji umożliwiających stworzenie e-materiałów dydaktycznych przewidzianych do wytworzenia w ramach projektów konkursowych (w tym: pięciu na konkurs w 2016 r. do 16 przedmiotów; trzech na konkurs w 2017 r. do grup przedmiotów przyrodniczych, humanistycznych, matematyki i informatyki – w szkołach kończących się egzaminem maturalnym);
 - powstanie pięciu standardów jakości e-materiałów dydaktycznych (wymagania i kryteria oceny odnoszące się do kwestii: merytoryczno-dydaktycznych, funkcjonalnych, dostępności, edytorsko-graficznych i technicznych);
 - powstanie trzech koncepcji odnoszących się do specyficznych dostosowań e-materiałów dydaktycznych dla uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności;
 - stworzenie systemu zarządzania jakością, w tym procedury nadzoru merytorycznego i odbioru opracowanych w projektach konkursowych prototypów, a następnie wersji ostatecznych e-materiałów;
 - odebranie i udostępnienie na platformie epodreczniki.pl minimum 3.380 e-materiałów w pięciu typach¹⁹ do 16 przedmiotów.
- Projekt pn. „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego – etap II”, do realizacji w okresie od 25 czerwca 2018 r. do 31 października 2020 r. Celem projektu jest zwiększenie możliwości wykorzystania TIK w nauczaniu przedmiotowym oraz w zindywidualizowanym podejściu do pracy z uczniem, w tym z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, poprzez opracowanie koncepcji modułowych e-podręczników, przykładowych map modułów oraz udostępnienie na publicznej platformie bezpłatnych i wystandaryzowanych e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego. W projekcie przyjęto następujące założenia:
 - opracowanie koncepcji (merytoryczno-dydaktycznej i funkcjonalnej) modułowych e-podręczników do kształcenia ogólnego, wykorzystujących powstałe dotychczas e-zasoby edukacyjne (e-podręczniki i e-materiały) oraz uzupełnionych o nowe treści/materiały/narzędzia edukacyjne;
 - opracowanie koncepcji modyfikacji funkcjonalności technicznej platformy epodreczniki.pl zgodnie z wnioskami i rekomendacjami z przeprowadzonej ewaluacji (zadanie realizowane przez partnera technologicznego – CIE);

¹⁹ Tj.: 1) abstrakty lekcji w języku angielskim (krótkie streszczenia lekcji przedmiotowych: matematyka, informatyka, geografia, fizyka, chemia, biologia, przyroda, historia, język polski, wiedza o społeczeństwie w języku angielskim ze słowniczkiem podstawowym i nagraniem lektorskim – lekcje z e-podręczników przygotowanych w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki; 2) audiobooki do 10 ww. przedmiotów; 3) cykle krótkich filmów edukacyjnych 5'-10' do wykorzystania na lekcji do 10 ww. przedmiotów; 4) e-materiały dydaktyczne do muzyki i plastyki; 5) e-materiały dydaktyczne do wiedzy o kulturze, kultury antycznej i języka łacińskiego w szkołach kończących się egzaminem maturalnym.

- odbiór prototypów e-materiałów w zakresie podstawowym i rozszerzonym dla czteroletniego liceum ogólnokształcącego i pięcioletniego technikum, przygotowywanych w ramach projektów konkursowych oraz przeprowadzenie weryfikacji zgodności poszczególnych e-materiałów z przyjętą koncepcją i standardami merytoryczno-dydaktycznymi, standardem funkcjonalnym, dostępności i techniczno-graficznym;
- odbiór, zintegrowanie i udostępnienie na platformie wskazanej przez IP-MEN, 10.125 ostatecznych e-materiałów opracowanych w ramach projektów wyłonionych w konkursie na opracowanie e-materiałów dydaktycznych umożliwiających przeprowadzenie multimedialnych lekcji z przedmiotów w zakresie podstawowym i rozszerzonym dla czteroletniego liceum ogólnokształcącego i pięcioletniego technikum.

W Działaniu 2.15 Minister Edukacji Narodowej powierzył ORE w trybie pozakonkursowym realizację projektu pn. „Tworzenie e-zasobów do kształcenia zawodowego”, do realizacji w okresie od 1 czerwca 2019 r. do 31 grudnia 2022 r. Celem projektu jest zwiększenie wykorzystania zmodernizowanych treści, narzędzi i zasobów wspierających proces kształcenia zawodowego. Jako efekty projektu wskazano:

- opracowanie koncepcji e-zasobów oraz przygotowanie założeń i wkładu do regulaminów konkursów na stworzenie e-zasobów do kształcenia zawodowego (do ogłoszenia dwóch konkursów w 2020 r. i jednego konkursu w 2021 r.);
- odbiór prototypów i wersji ostatecznych e-zasobów, przygotowywanych w ramach projektów konkursowych oraz przeprowadzenie weryfikacji zgodności poszczególnych e-zasobów z przyjętą koncepcją i standardami: merytoryczno-dydaktycznymi, funkcjonalnym, dostępności i techniczno-graficznym oraz ich upowszechnianie, a także odbiór pozostałych produktów powstałych w ramach projektów konkursowych.

W ramach Działania 2.10, typ projektów nr 7:

- W 2016 r. ogłoszono konkurs nr POWER.02.10.00-IP-02-00-004/16 na „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego służących rozwijaniu kompetencji kluczowych”. Przedmiotem konkursu było opracowanie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego, które uzupełnią e-materiały i e-podręczniki wytworzone w ramach POKL, we wskazanych w regulaminie konkursu pięciu obszarach – po jednym projekcie dla każdego obszaru. Przyjęto cztery projekty, zrealizowane w okresie od 1 czerwca 2017 r. do 31 maja 2018 r.
- W 2017 r. ogłoszono konkurs nr POWER.02.10.00-IP-02-00-004/17 na „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego służących rozwijaniu kompetencji kluczowych – abstrakty lekcji w języku angielskim”. Przedmiotem konkursu było opracowanie abstraktów lekcji w języku angielskim z e-podręczników przygotowanych w ramach POKL do 10 przedmiotów. Przyjęto jeden projekt, zrealizowany w okresie od 6 listopada 2017 r. do 31 sierpnia 2018 r.

W obu ww. konkursach pod pojęciem jednostkowego e-materiału przyjęto: otwarte i łatwo dostępne materiały dydaktyczne on-line, umożliwiające efektywną realizację podstawy programowej do kształcenia ogólnego; udostępnione na publicznych, otwartych platformach edukacyjnych; opracowane jako e-podręcznik lub zestaw materiałów dydaktycznych umożliwiających realizację pełnej godziny nauczania, zawierający scenariusz lekcji i minimum dwa różne zasoby multimedialne (np. film, nagranie audio, wywiad, animacja, symulacja,

prezentacja multimedialna, galeria zdjęć, ilustracje, ćwiczenia interaktywne, elementy interaktywne itp.).

Na beneficjentów obu ww. projektów nałożono obowiązek przygotowania materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego o charakterze uniwersalnym, zgodnych z przepisami prawa oświatowego obowiązującymi na czas zakończenia projektu oraz ich zindeksowania, aby w chwili zmiany podstawy programowej była możliwość innego ich przyporządkowania. W celu zapewnienia jakości produktów projektów konkursowych wprowadzono standardy wymagań dla poszczególnych rodzajów materiałów dydaktycznych, opracowane przez ORE w ramach projektu pozakonkursowego pn. „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego”, oraz procedurę ich weryfikacji przez ekspertów powołanych przez ORE w ramach tego projektu.

Łącznie w pięciu projektach z obu ww. konkursów przygotowano 3.576 jednostkowych e-materiałów z zakresu: matematyki, informatyki, geografii, fizyki, chemii, biologii, przyrody, języka polskiego, historii, wiedzy o społeczeństwie, edukacji artystycznej (muzyki i plastyki), historii sztuki i historii muzyki, języka łacińskiego i kultury antycznej, wiedzy o kulturze. Do dnia 8 lipca 2019 r. na platformie edukacyjnej udostępniono do powszechnego wykorzystania (przez uczniów, nauczycieli i innych odbiorców zewnętrznych) jedynie 250 z tych e-materiałów (7%), służących rozwojowi kompetencji kluczowych u uczniów, przygotowanych w ramach dwóch projektów wyłonionych w konkursie nr POWER.02.10.00-IP-02-00-004/16. Nie udostępniono do wykorzystania na platformie edukacyjnej 3.326 e-materiałów przygotowanych w ramach trzech projektów konkursowych, tj.:

- 310 e-materiałów z projektu pn. „E-materiały dydaktyczne do kształcenia ogólnego w zakresie edukacji artystycznej: muzyki i plastyki (Grupa 2)”, realizowanym w okresie od 1 czerwca 2017 r. do 31 maja 2018 r.;
- 753 e-materiałów z projektu pn. „E-materiały dydaktyczne do kształcenia ogólnego w zakresie historii sztuki i historii muzyki, języka łacińskiego i kultury antycznej - zakres rozszerzony, wiedzy o kulturze - zakres podstawowy (Grupa 1)”, realizowanym w okresie od 1 czerwca 2017 r. do 31 maja 2018 r.;
- 2.263 e-materiałów z projektu pn. „Stworzenie wysokiej jakości abstraktów na potrzeby kształcenia językowego w szkołach ogólnokształcących”, realizowanym w okresie od 6 listopada 2017 r. do 31 sierpnia 2018 r.

Pan Marek Lewiński – dyrektor Departamentu Funduszy Strukturalnych wyjaśnił, że materiały te zamieszczono na platformie edukacyjnej, ale nie zostały one jeszcze opublikowane do szerszego wykorzystania ze względu na potrzebę lepszego dostosowania ich do standardu WCAG 2.0. Wytworzenie ich w formie zawierającej udogodnienia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi określono jako jedno z zadań dla projektów wyłonionych do dofinansowania w ramach poszczególnych konkursów. Końcowe wnioski o płatność złożone przez beneficjentów w ramach rozliczenia powyższych projektów nie zostały jeszcze zatwierdzone. Ich weryfikacja będzie zakończona po przekazaniu do IP-MEN dokumentów potwierdzających, że wszystkie wytworzone e-materiały spełniają określone w dokumentacji konkursów standardy jakości w zakresie wykorzystywania ich przez osoby z niepełnosprawnościami.

- W 2018 r. ogłoszono konkurs nr POWER.02.10.00-IP.02-00-006/18 na „E-materiały dydaktyczne do 10 przedmiotów dla szkół kończących się egzaminem maturalnym”. Przedmiotem konkursu było opracowanie łącznie 10.125 e-materiałów dla czteroletniego liceum ogólnokształcącego i pięcioletniego technikum, do kształcenia na poziomie podstawowym

i rozszerzonym, z przedmiotów: fizyka, chemia, biologia, geografia, język polski, historia, filozofia, wiedza o społeczeństwie, matematyka, informatyka. Przyjęto 10 projektów, do realizacji w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 września 2020 r.

Pod pojęciem jednostkowego e-materiału przyjęto: otwarte i łatwo dostępne materiały dydaktyczne on-line, umożliwiające efektywną realizację podstawy programowej do kształcenia ogólnego na poziomie podstawowym i rozszerzonym dla czteroletniego liceum ogólnokształcącego i pięcioletniego technikum; udostępnione na publicznych, otwartych platformach edukacyjnych; obejmujące zestaw materiałów dydaktycznych umożliwiających realizację pełnej godziny nauczania (45 minut); zawierające scenariusz lekcji i minimum dwa różne zasoby multimedialne, w tym przynajmniej jeden wybrany spośród bazowych multimediów określonych w standardach merytoryczno-dydaktycznych dla każdego przedmiotu.

Na beneficjentów nałożono obowiązek przygotowania materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego zgodnych z podstawą programową kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia, określoną w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia²⁰, i obejmujących z każdego przedmiotu cały zakres podstawy programowej.

W celu zapewnienia jakości produktów projektów konkursowych wprowadzono standardy wymagań dla poszczególnych rodzajów materiałów dydaktycznych, opracowane przez ORE w ramach projektu pozakonkursowego pn. „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego”, oraz procedurę weryfikacji określonej dla każdego przedmiotu części prototypów materiałów przez ekspertów powołanych przez ORE w ramach projektu pn. „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego – etap II” oraz tryb stałego nadzoru tych ekspertów nad wytwarzaniem całości materiałów i sprawdzenia ich zgodności z przyjętymi standardami.

Ogłoszenie konkursu nr POWER.02.10.00-IP.02-00-006/18 nastąpiło z półrocznym opóźnieniem w stosunku do terminu założonego w Rocznym Planie Działania na 2018 r. (w październiku zamiast w kwietniu). Spowodowane to było modyfikacją fiszki konkursu w następstwie postanowienia Zespołu do spraw elektronicznych zasobów edukacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego o modyfikacji założeń projektu pozakonkursowego pn. „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego – etap II”, w tym wprowadzenia CIE jako partnera strategicznego w tym projekcie, a następnie prowadzone przez CIE prace w zakresie opracowania standardu funkcjonalnego oraz standardu techniczno-graficznego e-materiałów.

Ogłoszony we wrześniu 2017 r. konkurs na nabór projektów służących opracowaniu 10.125 e-materiałów dydaktycznych do 10 przedmiotów w zakresie rozszerzonym, w szkołach kończących się egzaminem maturalnym, został przez IP-MEN unieważniony w listopadzie 2017 r. Decyzja o unieważnieniu konkursu została umotywowana koniecznością dostosowania założeń konkursu do planowanych do wprowadzenia zmian w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla czteroletniego liceum ogólnokształcącego, pięcioletniego technikum oraz branżowej szkole II stopnia²¹.

W ramach Działania 2.15, typ projektów nr 5:

²⁰ Dz. U. poz. 467.

²¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. poz. 467) – weszło w życie od 1 września 2018 r.

- W 2016 r. ogłoszono konkurs nr POWER.02.15.00-IP-02-00-005/16 na „Zwiększenie wykorzystania zmodernizowanych treści, narzędzi i zasobów wspierających proces kształcenia zawodowego”. Przedmiotem konkursu było opracowanie 125 materiałów multimedialnych (e-zasobów) z zakresu języka obcego zawodowego we wskazanych w regulaminie konkursu 10 obszarach zawodowych (obejmujących wszystkie zawody szkolnictwa zawodowego, w których prowadzone jest kształcenie w zakresie języka obcego ukierunkowanego zawodowego, zgrupowanych w 25 grupach zawodów/branżach) – po jednym projekcie dla każdego obszaru. Przyjęto 10 projektów, zrealizowanych w okresie od 1 lutego 2017 r. do 30 listopada 2018 r.

Pod pojęciem e-zasobu przyjęto materiały edukacyjne w rozumieniu art. 3 pkt 24 ustawy o systemie oświaty, tj. materiały zastępujące lub uzupełniające podręcznik, umożliwiające realizację programu nauczania, mające postać elektroniczną. Założono udostępnienie (upowszechnienie) ich na domenie publicznej. Wielkość jednostkowego e-zasobu uzależniono od liczby zawodów wchodzących w skład danej branży, liczby kwalifikacji składających się na dany zawód oraz liczby niepowtarzających się części kwalifikacji (modułów).

W celu zapewnienia jakości produktów projektów zastosowano procedurę wstępnej weryfikacji prototypu pierwszego z e-zasobów w każdym projekcie oraz akceptacji ostatecznych wersji wszystkich e-zasobów przez ekspertów powołanych przez IP-MEN, a także wymóg uzyskania dla wszystkich e-zasobów przedstawianych IP-MEN pozytywnych recenzji dwóch niezależnych specjalistów (jednego właściwego dla danej branży i jednego z zakresu języka angielskiego) powoływanych przez poszczególnych beneficjentów.

W zakresie zakontraktowanych projektów opracowano 108 e-zasobów (dostosowanych do specyfiki poszczególnych 25 branż) w języku angielskim, a dla pięciu spośród zawodów wchodzących w skład branży transportowo-spedycyjno-logistycznej przygotowano dodatkowo 17 e-zasobów w innych językach, tj.: 16 e-zasobów dla czterech zawodów w czterech językach (niemieckim, rosyjskim, francuskim i hiszpańskim) oraz jeden e-zasób dla jednego zawodu w języku niemieckim.
- W 2017 r. ogłoszono konkurs nr POWER.02.15.00-IP-02-00-001/17 na „Tworzenie materiałów multimedialnych (e-zasobów) z zakresu Podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej (PDG)”. Przedmiotem konkursu było opracowanie 25 materiałów multimedialnych z zakresu PDG, odpowiednio dla każdej z 25 branż wyróżnionych w ramach 10 obszarów – po jednym projekcie dla każdego obszaru. Przyjęto 10 projektów, zrealizowanych w okresie od 1 października 2017 r. do 31 sierpnia 2018 r.

Wielkość jednostkowego e-zasobu uzależniona została od specyfiki zawodów wchodzących w skład danej branży i liczby modułów przyjętych w danej branży. We wszystkich branżach wyróżniono łącznie 100 modułów, przyporządkowanych do poszczególnych zawodów lub kilku zbliżonych zawodów w ramach jednej branży. Przyjęto, że każdy e-zasób, obejmujący podział na moduły, musi stanowić całościowy materiał dydaktyczny, nie może zawierać materiałów i treści o charakterze reklamowym, powinien rozpoczynać się od prezentacji zawartych w nim materiałów oraz informacji, jak z nich korzystać. W każdym module przewidziano przygotowanie multimedialnych materiałów dźwiękowych, wizualnych, interaktywnych i tekstowych lub ich połączenia. Jako minimalną zawartość każdego modułu przyjęto: film z aktorami i dialogami, film/animację z lektorem lub film instruktażowy, dokument interaktywny, sekwencja audio-wideo, wzorcowe dokumenty tekstowe, zasoby sprawdzające (ćwiczenia,

self-testy, quizy), słownik pojęć dla e-zasobu. Założono udostępnienie (upowszechnienie) e-zasobów na domenie publicznej.

W celu zapewnienia jakości produktów projektów zastosowano procedurę wstępnej weryfikacji prototypu pierwszego z modułów przygotowanych w każdym projekcie oraz akceptacji ostatecznych wersji wszystkich materiałów multimedialnych przez ekspertów powołanych przez IP-MEN, a także wymóg uzyskania dla wszystkich materiałów multimedialnych przedstawianych IP-MEN pozytywnych recenzji dwóch niezależnych specjalistów (jednego właściwego dla danej branży i jednego z zakresu nauczania przygotowania do prowadzenia działalności gospodarczej) powoływanych przez poszczególnych beneficjentów. W wyniku zakontraktowanych projektów opracowano zakładane 25 e-zasobów.

W obu ww. konkursach założono opracowanie e-zasobów z uwzględnieniem podstawy programowej kształcenia w zawodach, określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach²². W wyniku projektów zakontraktowanych w obu konkursach przygotowano łącznie 150 e-zasobów do kształcenia zawodowego, które zostały udostępnione na platformie edukacyjnej.

Pan Marek Lewiński – dyrektor Departamentu Funduszy Strukturalnych wyjaśnił, że realizowane przez ORE projekty pozakonkursowe służą wypracowaniu koncepcji i standardów e-materiałów do kształcenia ogólnego i e-zasobów do kształcenia zawodowego przygotowywanych w ramach projektów konkursowych oraz zapewnieniu nadzoru merytorycznego nad ich przygotowaniem. Jakość e-materiałów do kształcenia ogólnego miała być zapewniona przez działania ekspertów zatrudnionych w ramach projektów pozakonkursowych realizowanych przez ORE, a w przypadku e-materiałów do nauczania w zakresie rozszerzonym, także przez ekspertów Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. Jakość e-zasobów do kształcenia zawodowego miała być zapewniona przez działania ekspertów powołanych przez IP-MEN. W trakcie odbioru produktów projektów konkursowych (e-materiałów o kształcenia ogólnego i e-zasobów do kształcenia zawodowego) sprawdzana była m.in. ich zgodność z obowiązującymi podstawami programowymi i koncepcją uniwersalnego projektowania, o której mowa w „Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020”, a także standardami WCAG 2.0²³ i wymogami określonymi w § 19 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych²⁴.

(akta kontroli str. 117-134, 214-221)

Eksperci do spraw odbioru produktów wytworzonych w projektach dotyczących e-zasobów do kształcenia zawodowego zostali wybrani przez IP-MEN w otwartym naborze przeprowadzonym na podstawie art. 68a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 11 lipca 2017 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020²⁵. Nabór ekspertów prowadzono w okresie od 30 maja do 11 lipca 2017 r.

We wszystkich projektach konkursowych, których celem było przygotowanie cyfrowych materiałów edukacyjnych, wprowadzono wymóg, że wytworzone treści

²² Dz. U. poz. 184, ze zm.

²³ Web Content Accessibility Guidelines.

²⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 2247.

²⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 1431, ze zm.

i multimedia zostaną opublikowane na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa lub innej, kompatybilnej wolnej licencji.

Na 2020 r. zaplanowano:

- realizację w ramach Działania 2.15 konkursu na „Tworzenie i upowszechnianie e-zasobów i e-podręczników do kształcenia zawodowego”;
- przygotowanie w ramach Działania 2.10 projektu pozakonkursowego „Przegląd dotychczas opracowanych (w ramach POKL i POWER) e-materiałów i e-podręczników i dostosowanie ich treści do potrzeb osób z niepełnosprawnościami”.

W załączniku nr 2a do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych POWER określono m.in. następujące wskaźniki produktu:

- dla Działania 2.10: liczba opracowanych w programie e-podręczników i dydaktycznych e-materiałów towarzyszących – cel na 2018 r. – 3.380 sztuk, docelowo na 2023 r. – 13.519 sztuk;
- dla Działania 2.15:
 - liczba opracowanych i upowszechnionych e-podręczników do kształcenia zawodowego – docelowo na 2023 r. – 150 sztuk;
 - liczba opracowanych i upowszechnionych e-zasobów do kształcenia zawodowego – cel na 2018 r. – 150 sztuk, docelowo na 2023 r. – 800 sztuk.

Określone cele pośrednie na 2018 r. w ramach Działania 2.10 zostały osiągnięte, ale nie w 100%. W ramach projektu pn. „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego” ORE odebrał od beneficjentów konkursowych ostateczne wersje 3.046 e-materiałów do kształcenia ogólnego²⁶, a w projekcie pn. „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego – etap II” – dalsze 285 (do dnia 8 lipca 2019 r.). Do wykorzystania przez odbiorców zewnętrznych (uczniów, nauczycieli, innych interesariuszy zewnętrznych) na platformie epodreczniki.pl udostępniono jedynie 250 e-materiałów do kształcenia ogólnego, przy czym miało to miejsce dopiero w terminie od 12 marca do 10 kwietnia 2019 r. Nieudostępnienie na platformie dla użytkowników zewnętrznych pozostałych materiałów do kształcenia ogólnego spowodowane było potrzebą przeprowadzenia dodatkowych prac w celu lepszego dostosowania ich do standardu WCAG 2.0.

W ramach drugiego projektu ORE pn. „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego – etap II” założono, że w pierwszym etapie jego realizacji – w terminie do września 2019 r. – zostaną ocenione, odebrane i udostępnione ostateczne wersje minimum 337 e-materiałów dydaktycznych opracowanych w czasie realizacji pierwszego projektu oraz ocenione pozostałe e-materiały pod kątem WCAG 2.0 oraz techniczno-funkcjonalnym (e-materiały do plastyki i muzyki, e-materiały do edukacji artystycznej, abstrakty w języku angielskim do 10 przedmiotów ogólnokształcących).

Pan Marek Lewiński – dyrektor Departamentu Funduszy Strukturalnych wyjaśnił, że w związku z nieosiągnięciem w projekcie pn. „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego” zakładanej wartości docelowej wskaźnika produktu zaistniała konieczność zastosowania w projekcie reguły proporcjonalności. IP-MEN określiła wartość wydatków niekwalifikowalnych w projekcie z tytułu zastosowania tej reguły na kwotę 93.966,86 zł, a następnie – na wniosek ORE – potwierdziła wystąpienie przesłanek określonych w rozdziale 8.8 pkt 8 lit. b „Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz

²⁶ We wniosku o dofinansowanie projektu określono wskaźnik produktu pn. Liczba odebranych i udostępnionych w Programie na platformie ORE e-materiałów”, o wartości 3.380 sztuk.

Funduszu Spójności na lata 2014-2020” i obniżyła wysokość wydatków niekwalifikowalnych w projekcie do zera. IP-MEN uznała, że ORE podjął wszelkie możliwe działania zmierzające do osiągnięcia wskaźników oraz założeń projektu, a zespół projektowy wykonywał swoje zadania rzetelnie i zgodnie z wymaganiami określonymi we wniosku o dofinansowanie.

(akta kontroli str. 127, 134, 368-388, 396-401)

5. W latach 2015-2017 MEN zleciło podmiotom zewnętrznym wykonanie w postaci elektronicznej podręczników do klas I-III szkoły podstawowej, wydanych wcześniej przez Ministra Edukacji Narodowej w oparciu o art. 22c ust. 1 ustawy o systemie oświaty. Do postaci elektronicznej (multibooków) przekształcono i udostępniono²⁷ wszystkie części podręczników „Nasz elementarz” (do klasy I) oraz „Nasza szkoła” (do klas II i III), w wersjach:

- do stosowania na tablicach interaktywnych, działających w systemach operacyjnych Android, Linux i IOS;
- adaptowanych do potrzeb uczniów słabowidzących.

(akta kontroli str. 165-177, 222-255)

6. Minister Edukacji Narodowej jest organem koordynującym realizację programu „Aktywna tablica”. Koszty realizacji programu, w planowanej kwocie 279.316 tys. zł, przewidziano do sfinansowania ze środków budżetu państwa w kwocie 224.000 tys. zł i wkładu własnego organów prowadzących szkoły w kwocie 55.316 tys. zł. Program ten jest skorelowany z POPC w zakresie działań służących zapewnieniu szkołom dostępu do internetu.

Głównym celem programu „Aktywna tablica” jest umożliwienie wykorzystywania w procesie dydaktycznym nowoczesnych pomocy dydaktycznych, wybranych przez szkoły zgodnie z ich zdefiniowanymi potrzebami, podniesienie kompetencji uczniów i nauczycieli przez zmianę sposobu myślenia o możliwościach wykorzystania nowych technologii. W programie zakłada się, że wyposażenie lub doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne umożliwi szerokie wykorzystywanie TIK i doprowadzi do upowszechnienia interaktywnych metod pracy w nauczaniu przedmiotowym, a tym samym będzie wspomagać proces kształcenia uczniów w szkołach. Realizację programu przewidziano w okresie od 19 lipca 2017 r. do dnia 31 grudnia 2019 r.

Program obejmie wszystkie publiczne i niepubliczne szkoły podstawowe, w tym szkoły artystyczne prowadzące kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, szkoły i szkolne punkty konsultacyjne działające przy polskich przedstawicielstwach za granicą oraz szkoły działające w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich prowadzonych przez Ministra Sprawiedliwości²⁸. W ramach programu szkoły będą wyposażane w tablice interaktywne, projektory, głośniki i inne urządzenia pozwalające na przekaz dźwięku, interaktywne monitory dotykowe o przekątnej ekranu co najmniej 55 cali, a nauczyciele skorzystają ze szkoleń umożliwiających efektywne korzystanie z nabywanych urządzeń.

W 2017 r. ze wsparcia w programie „Aktywna tablica” skorzystało 5.627 szkół (na planowane 5.582 szkoły). Do szkół zakupiono łącznie 21.252 jednostki różnego rodzaju pomocy dydaktycznych, w tym 7.538 tablic interaktywnych. W ramach programu 55.181 nauczycieli uczestniczyło w konferencjach i szkoleniach z zakresu stosowania TIK w nauczaniu, odbyło się 19.484 spotkań organizowanych w ramach międzyszkolnych sieci współpracy nauczycieli oraz 15.545 lekcji otwartych z wykorzystaniem TIK w nauczaniu.

²⁷ <https://naszelementarz.men.gov.pl/kategoria/multibooki/>.

²⁸ Oszacowano, że po wdrażaniu od 1 września 2017 r. zreformowanej struktury szkolnictwa, do udziału w programie będzie uprawnionych 15.580 szkół.

Koszty realizacji programu w 2017 r. wyniosły 97.573.996 zł, z tego środkami z budżetu państwa sfinansowano 75.214.505 zł, a wkładem własnym organów prowadzących szkoły 22.359.491 zł.

W 2018 r. do wsparcia w ramach programu „Aktywna tablica” zakwalifikowano 3.700 szkół. Na realizację programu w 2018 r. uruchomiono z budżetu państwa środki w kwocie 51.594 tys. zł.

(akta kontroli str. 165-177)

7. Przygotowane w ramach POWER cyfrowe materiały edukacyjne zamieszczano i udostępniano użytkownikom zewnętrznym na otwartej platformie edukacyjnej, funkcjonującej pod adresem www.epodreczniki.pl (platforma epodreczniki.pl). Platforma ta została przygotowana w ramach POKL w projekcie pn. „E-podreczniki do kształcenia ogólnego”, zrealizowanym przez ORE w okresie od 1 listopada 2012 r. do 19 grudnia 2015 r. Utrzymanie tej platformy, od początku jej uruchomienia, należało do zadań ORE. Z dniem 14 lutego 2019 r. techniczna obsługa systemu informatycznego platformy epodreczniki.pl została przejęta przez CIE, zaś zamieszczanie na niej materiałów edukacyjnych pozostało w kompetencji ORE.

W związku z uchwałą Rady Ministrów w sprawie OSE Minister Edukacji Narodowej powierzył CIE²⁹ zadanie polegające na zapewnieniu, utrzymaniu i technicznym rozwoju rozwiązania informatycznego umożliwiającego korzystanie przez uczniów, nauczycieli i rodziców z cyfrowych materiałów edukacyjnych wytworzonych z zaangażowaniem środków publicznych. Z założenia miało to być narzędzie umożliwiające publikację przygotowanych w ramach POWER nowych e-materiałów do kształcenia ogólnego i e-zasobów do kształcenia zawodowego oraz zasobów wytworzonych w okresie wcześniejszym w ramach POKL. Projekt takiego rozwiązania, pn. „Zintegrowana platforma edukacyjna do udostępniania zasobów cyfrowych dla uczniów i nauczycieli” (Zintegrowana Platforma Edukacyjna) został pozytywnie zaopiniowany przez działający przy Ministrze Edukacji Narodowej Zespół do spraw elektronicznych zasobów edukacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Komitet Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji.

Zintegrowana Platforma Edukacyjna została przygotowana z założeniem zapewnienia na niej dostępu dla:

- 230 użytkowników po stronie zamawiającego (administratorzy, zespół projektu konkursowego, dyrektorzy szkół, nauczyciele, uczniowie);
- 10.734.250 użytkowników zewnętrznych, z tego: 34.000 dyrektorów szkół, 700.000 nauczycieli, 5.000.000 uczniów, 5.000.000 rodziców/opiekunów, 250 beneficjentów projektów konkursowych.

Zintegrowana Platforma Edukacyjna została przez CIE zakupiona i odebrana od wykonawcy zamówienia w dniu 15 stycznia 2019 r. Wszystkie zasoby z platformy epodreczniki.pl zostały przeniesione i uruchomione na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej, udostępnionej pod dotychczasowym adresem www.epodreczniki.pl.

Z tytułu zakupu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej poniesiono wydatki w kwocie 16.402.394,4 zł, z tego: wynagrodzenie wykonawcy zamówienia – 16.359.000 zł, wydatki na konsultacje i obsługę prawną dotyczące przygotowania i udzielenia zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego oraz przygotowanie próbki audio-wideo prezentacji platformy – 43.394,4 zł. Wydatki te zrealizowano ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na 2018 r. (które nie wygasły z upływem roku budżetowego). Wydatki bieżące CIE związane z hostingiem Zintegrowanej

²⁹ Pismo DPPI-WIT.4063.59.2018.ACh z dnia 14 września 2018 r.

Platformy Edukacyjnej za okres od stycznia do kwietnia 2019 r. wyniosły 104.399,94 zł.

(akta kontroli str.48-116, 165-177)

8. Pani Alina Sarnicka – dyrektor Departamentu Podręczników, Programów i Innowacji poinformowała, że MEN na bieżąco monitoruje proces doprowadzania do szkół szerokopasmowego internetu oraz przyłączania szkół do OSE. W tym celu utrzymywane są stałe kontakty robocze z osobami zajmującymi się sprawami OSE w MC i NASK. W przypadku wpływania do MEN sygnałów o trudnościach w realizacji projektu OSE, MEN występuje do właściwych podmiotów z prośbami o wyjaśnienia i rozwiązanie problemów.

Interwencja taka (przykładowo) miała miejsce w przypadku pisma Urzędu Miejskiego w Barcinie o przyłączenie do OSE od 1 września 2018 r. pięciu szkół prowadzonych przez Gminę Barcin (wpływ pisma do MEN w dniu 14 lutego 2018 r.). W dniu 9 marca 2018 r. wniosek ten został przez MEN przesłany do Centrum Projektów Polska Cyfrowa, odpowiedzialnego za realizację projektów przyłączenia szkół do szerokopasmowego internetu w ramach POPC.

Na stronach internetowych Kuratorium Oświaty w Kielcach i Kuratorium Oświaty w Łodzi zostały zamieszczone (odpowiednio 18 i 22 czerwca 2018 r.) komunikaty MEN w sprawie problemów stwarzanych przez szkoły w związku z budową OSE. W komunikatach informowano o zgłaszanych do MC i CPPC przypadkach odmowy ze strony dyrektorów szkół na wejście na teren szkoły operatorów telekomunikacyjnych – beneficjentów POPC realizujących inwestycje służące tworzeniu OSE, a także przypadkach żądania przez szkoły ustanowienia odpłatnej służebności przesyłu na gruntach organu prowadzącego szkołę za doprowadzenie do szkoły przyłącza telekomunikacyjnego w ramach programu OSE. Kuratorzy Oświaty wyjaśniali w komunikatach, że szkoły nie ponoszą kosztów tych inwestycji, informowali o nieuprawnionym żądaniu ustanowienia odpłatnej służebności przesyłu, a także apelowali do dyrektorów szkół i organów prowadzących szkoły o aktywną współpracę z właściwymi operatorami telekomunikacyjnymi w celu podłączenia szkoły do OSE³⁰.

W piśmie z dnia 21 czerwca 2018 r. Minister Cyfryzacji informował Ministra Edukacji Narodowej m.in. o problemach w ustaleniu liczby szkół i ich faktycznej lokalizacji w celu realizacji procesu podłączania szkół do szerokopasmowego internetu oraz nadzorowania realizacji projektów budowy sieci szerokopasmowych w ramach POPC.

Z informacji uzyskanej z CPPC (na podstawie art.29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK) wynika, że do CPPC wpływały sygnały o przypadkach odmowy dyrektorów szkół na podłączenie sieci internetowej w ramach POPC pomimo braku szerokopasmowego dostępu do internetu w szkole. W takich przypadkach beneficjent POPC zobowiązany jest do zakończenia przyłącza na granicy działki szkolnej. CPPC nie podejmowało indywidualnych interwencji w takich przypadkach – korespondencja w tych sprawach była prowadzona bezpośrednio przez Ministerstwo Cyfryzacji.

(akta kontroli str. 135-137, 165-181, 308-311)

9. W prowadzonym przez NASK serwisie informacyjnym OSE, dedykowanym zasobowi cyfrowych materiałów edukacyjnych (<https://ose.gov.pl/ose-poleca>) zamieszczono zbiory będące w posiadaniu Ministra Edukacji Narodowej oraz jednostek podległych i nadzorowanych, tj.:

³⁰ <https://kuratorium.kielce.pl/28956/komunikat-men-w-sprawie-problemow-stwarzanych-przez-szkoly-w-zwiazku-z-budowa-ogolnopolskiej-sieci-edukacyjnej-ose/> (dostęp 12 czerwca 2019 r.); <https://www.kuratorium.lodz.pl/komunikat-men-o-koniecznosci-wspolpracy-szkol-z-operatorami-telekomunikacyjnymi/> (dostęp 12 czerwca 2019 r.).

- „Bezpłatne, interaktywne e-podręczniki, e-materiały, e-zasoby” (<https://epodreczniki.pl> – platforma edukacyjna zarządzana pod względem zawartości zbiorów przez ORE, a technicznie utrzymywana przez CIE).

Na platformie zostało opublikowanych:

- 250 e-materiałów do kształcenia ogólnego z przedmiotów: matematyka, informatyka, fizyka, geografia, chemia, biologia, przyroda, język polski, historia i wiedza o społeczeństwie, opracowane w POWER, z tego:
 - 100 audiobooków: 73 do klas IV-VIII szkoły podstawowej (II etap edukacyjny) oraz 28 do szkoły ponadpodstawowej,
 - 150 filmów: 124 do szkoły podstawowej oraz 30 do szkoły ponadpodstawowej;
 - 150 e-zasobów do kształcenia zawodowego opracowanych w POWER, z tego: 25 z zakresu Podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej i 25 z zakresu języka obcego zawodowego;
 - 58 podręczników do kształcenia ogólnego powstałych w ramach realizacji POKL w projekcie „E-podręczniki do kształcenia ogólnego”, z tego: trzy do edukacji wczesnoszkolnej oraz 41 do klas IV-VIII szkoły podstawowej i 14 do szkoły ponadpodstawowej z przedmiotów: matematyka, język polski, biologia, chemia, edukacja dla bezpieczeństwa, fizyka, geografia, historia, informatyka, wiedza o społeczeństwie;
 - 1.889 zasobów dodatkowych, które mogą być przyporządkowane do konkretnych przedmiotów i etapów edukacyjnych.
- „Portal wiedzy dla nauczycieli” (<http://scholaris.pl> – portal edukacyjny utrzymywany przez ORE)³¹.
Na portalu zostało opublikowanych łącznie 35.081 materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych oraz cztery podręczniki, z tego:
 - do edukacji przedszkolnej: 583 materiały edukacyjne i 26 materiałów ćwiczeniowych;
 - do szkoły podstawowej – I etap edukacyjny: dwa podręczniki, 2.021 materiałów edukacyjnych i 705 materiałów ćwiczeniowych do edukacji wczesnoszkolnej;
 - do szkoły podstawowej – II etap edukacyjny: dwa podręczniki do matematyki oraz 19.008 materiałów edukacyjnych i 2.735 materiałów ćwiczeniowych do przedmiotów: matematyka, biologia, chemia, edukacja dla bezpieczeństwa, etyka, fizyka, geografia, historia, informatyka, język obcy, wiedza o społeczeństwie;
 - do szkoły ponadpodstawowej: 8.942 materiały edukacyjne i 1.061 materiałów ćwiczeniowych do przedmiotów: matematyka, biologia, chemia, edukacja dla bezpieczeństwa, etyka, fizyka, geografia, historia, informatyka, język obcy, wiedza o społeczeństwie.
 - „Rządowy program poprawy bezpieczeństwa w szkołach” – (<https://bezpiecznaszkola.men.gov.pl> – strona internetowa dedykowana realizacji Rządowego programu wspomaganie w latach 2015–2018 organów

³¹ Portal „Scholaris” został uruchomiony w kwietniu 2004 r. w wyniku realizacji Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich na lata 2000-2005 (http://docplayer.pl/3895655-Studium-oceny-koncowej-programu-aktywizacji-obszarow-wiejskich.html#show_full_text, str. 172), a następnie poddany dalszej modernizacji w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich na lata 2004-2006 i POKL. Portal funkcjonuje pod tym samym adresem od czasu jego utworzenia.

prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach – „Bezpieczna+”³².

Na stronie zamieszczono łącznie 370 różnych materiałów informacyjnych i edukacyjnych, sklasyfikowanych w kategoriach: działania (76), akty prawne (86), scenariusze do zajęć (16), materiały (185), materiały archiwalne (7).

- „Biblioteka Cyfrowa Ośrodka Rozwoju Edukacji” (<http://bc.ore.edu.pl/dlibra>). Biblioteka zawiera 664 materiały edukacyjne opracowane w ramach działalności ORE, takich jak: poradniki, raporty, scenariusze zajęć, materiały edukacyjne dla nauczycieli oraz pracowników placówek doskonalenia nauczycieli, bibliotek pedagogicznych i poradni psychologiczno- pedagogicznych.
- „Baza dobrych praktyk i narzędzi edukacyjnych” (<http://bnd.ibe.edu.pl> – strona internetowa Instytutu Badań Edukacyjnych w Warszawie).

Baza zawiera zbiory:

- 881 narzędzi edukacyjnych (zadań) z zakresu przedmiotów: biologia, chemia, fizyka, geografia, historia, język angielski, język polski, matematyka, wiedza o społeczeństwie, z tego: dwa z zakresu szkoły podstawowej, 694 – gimnazjum i 185 – szkoły ponadgimnazjalnej;
- 126 przykładów dobrych praktyk w dydaktyce przedmiotów: biologia, chemia, fizyka, geografia, historia, język polski, matematyka, przyroda, z tego: dwa z zakresu szkoły podstawowej, 99 – gimnazjum i 25 – szkoły ponadgimnazjalnej.
- „Materiały edukacyjne dla dzieci polonijnych” (<http://wlpzpolkske.pl> – strona internetowa utrzymywana przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą)³³.

Na stronie znajdują się:

- 1.632 materiały dydaktyczne (tzw. atomy), dotyczące edukacji wczesnoszkolnej, języka polskiego, historii i geografii w szkołach polskich za granicą i szkołach polonijnych, posegregowane wg grup wiekowych uczniów (5-9 lat, 10-13 lat oraz 14 lat i więcej) i poziomu znajomości języka polskiego (podstawowy, średniozaawansowany, zaawansowany (nie ma typowego podziału na klasy, ponieważ z materiałów korzystają nauczyciele pracujący w różnych systemach edukacyjnych);
- podręcznik internetowy „Włącz Polskę”, zawierający materiały statyczne w postaci plików bitmapowych oraz materiałów dynamicznych typu wideo.

Pani Alina Sarnecka – dyrektor Departamentu Programów, Podręczników i Innowacji wyjaśniła, że NASK każdorazowo konsultuje z MEN, w ramach stałych kontaktów roboczych, wszelkie kwestie związane z udostępnianiem na platformie OSE cyfrowych zasobów edukacyjnych będących w posiadaniu MEN oraz jednostek podległych i nadzorowanych. Na stronach OSE znajdują się jedynie linki umożliwiające przekierowanie wszystkich zainteresowanych do zbiorów będących w posiadaniu MEN oraz jednostek podległych i nadzorowanych.

Od dnia 18 lipca 2019 r. w ramach funkcjonującego w MEN Zespołu do spraw elektronicznych zasobów edukacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu

³² Załącznik do uchwały nr 89/2015 Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie Rządowego programu wspomagania w latach 2015-2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach – „Bezpieczna+”.

³³ Strona przygotowana w ramach POKL w projekcie pn. „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie innowacyjnych programów nauczania – zgodnych z polską podstawą programową kształcenia ogólnego – przeznaczonych dla uczniów – dzieci obywateli polskich za granicą”.

Spolecznego został utworzony podzespół do spraw zamieszczania e-materiałów na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej.

(akta kontroli str. 236, 354-363, 389-395, 429-431)

10. W zakresie badania i monitorowania przez MEN warunków i wykorzystania w szkołach cyfrowych materiałów edukacyjnych w latach 2016-2019 (do 7 czerwca) stwierdzono następujące działania:

- W pismach z dnia 5 stycznia 2016 r. Minister Edukacji Narodowej zwrócił się do dyrektorów szkół i nauczycieli – za pośrednictwem kuratorów oświaty – o przeprowadzenie akcji upowszechniającej informację o podręcznikach elektronicznych i materiałach edukacyjnych opracowanych w ramach POKL w projekcie „E-podręczniki do kształcenia ogólnego”. Założono przeprowadzenie w każdym oddziale klasowym w terminie do 13 stycznia 2016 r. mini-warsztatów informacyjnych, obejmujących przynajmniej wejście przez każdego ucznia i nauczyciela na stronę www.epodreczniki.pl i zapoznanie z wybranymi podręcznikami i materiałami, a także zachęcenie do ich wykorzystywania.

Ankieta przeprowadzona w szkołach po akcji upowszechniającej wykazała osiągnięcie poziomu zaznajomienia się z e-podręcznikami przez 56% uczniów (z 4.653.868 badanych) i 48% nauczycieli (z 533.319 badanych).

- W kwietniu i maju 2016 r., MEN we współpracy z MC, przeprowadziło w szkołach ankietę inwentaryzacyjną, w której odniesiono się do: wyposażenia w sprzęt komputerowy, sieciowy i multimedialny, dostępu do internetu i sieci szkolnych oraz wykorzystywania w szkołach takich narzędzi edukacyjnych jak: e-podręczniki, platformy edukacyjne i platformy e-learningowe. Urząd Komunikacji Elektronicznej, na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych, przeprowadził analizę informacji o dostępie jednostek oświatowych do infrastruktury szerokopasmowej. Badanie przeprowadzono w ramach przygotowań do realizacji planu budowy sieci szerokopasmowych w POPC. Z przeprowadzonej inwentaryzacji wynikało, że jedynie ok. 23% szkół (ok 4,4 tys. lokalizacji) znajdowało się w zasięgu sieci dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s, zaś bez dostępu do internetu o tej przepustowości pozostawało ok. 25 tys. szkół (ok. 16,7 tys. lokalizacji).
- W czerwcu 2016 r. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji z siedzibą w Warszawie, na zlecenie MEN, przygotowała ekspertyzę ex-ante pilotażowego wdrożenia nauczania programowania do edukacji formalnej na podstawie innowacji pedagogicznych w szkołach (realizowanego w roku szkolnym 2016/2017). W ekspertyzie stwierdzono m.in., że:
 - przyjęte cele i założone efekty wdrażanych innowacji są spójne z założeniami zmiany podstawy programowej w kształceniu informatycznym;
 - ankietowani przedstawiciele szkół biorących udział w pilotażu oczekują od MEN przede wszystkim wsparcia merytorycznego w zakresie scenariuszy lekcji, uwzględniających założenia zmian podstawy programowej, szkoleń dla nauczycieli, platformy wymiany doświadczeń (80% badanych).

MEN uruchomiło stronę internetową poświęconą nauczaniu programowania (<http://programowanie.men.gov.pl/>), zawierającą informacje nt. realizowanego pilotażowego nauczania programowania w szkołach, w tym materiały edukacyjne oraz formularz kontaktowy do przekazania zapytań do DPPI w MEN.

- W 2017 r. Minister Edukacji Narodowej zlecił konsorcjum PBS Sp. z o.o. z siedzibą w Sopocie i Evalu Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przeprowadzenie ewaluacji funkcjonalności materiałów opracowanych w ramach projektów współfinansowanych za pomocą środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Badanie ewaluacyjne przeprowadzono w okresie kwiecień-sierpień 2017 r. W raporcie z badania zamieszczono m.in. następujące wyniki i rekomendacje:

- e-materiały powstające w ramach projektów EFS mają silną konkurencję w postaci materiałów dołączanych do podręczników komercyjnych, które dla nauczycieli są z reguły materiałami pierwszego wyboru, ponieważ są dostępne od ręki i nie wymagają dodatkowego nakładu czasu na wyszukanie;
- treści w e-podręcznikach są przedstawione poprawnie i w sposób zgodny z podstawą programową; e-podręczniki zostały dobrze zaplanowane pod względem przejrzystości układu i ilości materiału, co ułatwia ich efektywne czasowo wykorzystanie; poszerzenie zakresu zadań interaktywnych w e-materiałach jest postulatem formułowanym zarówno przez ekspertów zespołu badawczego, jak i badanych nauczycieli;
- wykorzystywanie e-podręczników z platformy epodreczniki.pl deklarowało od 12% do 17% nauczycieli wybranych przedmiotów ze szkół podstawowych, 11%-18% nauczycieli gimnazjów i 5%-9% nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych, a wykorzystanie dodatkowych e-materiałów dydaktycznych z tej platformy: 49%-54% nauczycieli szkół podstawowych, 38%-55% nauczycieli gimnazjum i 23%-30% nauczycieli szkół ponadpodstawowych);
- pod względem funkcjonalności technicznej platformy epodreczniki.pl wśród aspektów pozytywnych można wymienić łatwość obsługi i dobrej jakości elementy graficzne (np. obrazy, mapy); do słabszych stron należą: brak powiązań hipertekstowych (np. możliwości przechodzenia między treściami bez przewijania kolejnych stron) z wyjątkiem przypadków, gdy po kliknięciu na nowe pojęcie można przejść do słownika i odczytać jego definicję, brak możliwości współpracy uczniów w środowisku wirtualnym i rozwijania przez to umiejętności pracy zespołowej;
- obecne e-podręczniki w bardzo ograniczonym stopniu wykorzystują potencjał tkwiący w technologiach informacyjno-komunikacyjnych; wstępem do opracowania kolejnych e-podręczników powinny być modyfikacje techniczne platformy epodreczniki.pl wprowadzone w oparciu o ogólną koncepcję dydaktyczną, jaką miałyby realizować e-podręczniki;
- portal Scholaris jest pozytywnie oceniany z uwagi na bardzo duży zakres interesujących materiałów dydaktycznych, które w opinii badanych mogą pełnić istotną rolę w uatrakcyjnianiu lekcji; najbardziej krytykowanym elementem portalu jest nawigacja i wyszukiwarka materiałów;
- programy tworzenia e-podręczników powinny zawierać komponent edukacji medialnej i doskonalenia zawodowego nauczycieli.

W regulaminach konkursów nr POWR.02.10.00-IP.02-00-004/17 („Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego służących rozwijaniu kompetencji kluczowych - abstrakty lekcji w języku angielskim”) i nr POWR.02.10.00-IP.02-00-006/18 („E-materiały dydaktyczne do 10 przedmiotów dla szkół kończących się egzaminem maturalnym”) przyjęto – zgodnie z rekomendacjami wynikającymi z badania ewaluacyjnego – aby tworzone e-materiały dydaktyczne były oparte na nauczaniu problemowym, badawczym, eksperymentalnym, aktywizującym ucznia oraz były dostosowane zarówno do samodzielnej pracy uczniów (zwiększenie autonomii uczniów podczas korzystania z e-materiałów, np. koncepcję nauczania opartą na pracy w systemie odwróconej klasy), jak i pracy pod kierunkiem nauczyciela.

Pan Marek Lewiński – dyrektor Departamentu Funduszy Strukturalnych poinformował, że bazując na rekomendacjach z badania ewaluacyjnego

dotyczących edukacji medialnej i doskonalenia zawodowego nauczycieli, do przygotowanego przez ORE projektu pozakonkursowego pn. „Tworzenie e-zasobów do kształcenia zawodowego” wprowadzono zadanie organizowania spotkań dla nauczycieli ze szkół branżowych i techników, które kształcą w zawodach, dla których wytworzone zostaną e-zasoby. Dodatkowo w projekcie przewiduje się przekazanie informacji o wytworzonych e-zasobach do wszystkich szkół kształcenia zawodowego poprzez bazę danych Systemu Informacji Oświatowej.

Ponadto badanie ewaluacyjne zostało wykorzystane:

- do oceny funkcjonalności platformy epodreczniki.pl i zdecydowania o przygotowaniu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej;
- stworzenia koncepcji realizacji projektu szkoleniowego dla nauczycieli pn. „Lekcja: enter”, realizowanego w Działaniu 3.1 POPC.
- W 2018 r. Minister Edukacji Narodowej zlecił Ego – Evaluation for Government Organizations s.c. z siedzibą w Warszawie przeprowadzenie badania ewaluacyjnego „Ocena efektów działań Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, realizowanych w ramach Priorytetów Inwestycyjnych 10i, 10iii oraz 10iv – przegląd śródkresowy”. W wydanym w 2019 r. raporcie z badania stwierdzono m.in., że:
 - zaplanowane w POWER interwencje w działaniach 2.10 i 2.15 są trafną odpowiedzią na zidentyfikowane problemy i odpowiednie dla odbiorców wsparcia;
 - barierą dla wdrażania projektów dotyczących e-materiałów i programów nauczania, a także dla upowszechniania ich rezultatów była niewystarczająca jakość platforma internetowa oraz brak działań upowszechniających;
 - generalną barierę dla efektywnego wdrażania Działania 2.15 stworzyła reforma kształcenia zawodowego, której pełny kształt prawny powstawał do końca 2018 roku (a więc już w trakcie realizacji niektórych projektów); to spowodowało konieczność wstrzymania naborów na niektóre typy projektów, a w projektach już uruchomionych, tam gdzie to było możliwe, wprowadzanie korekt;
 - kontynuowane powinny być działania związane z tworzeniem e-materiałów edukacyjnych i programów nauczania; są one zgodne z założeniami reformy (służą kształceniu kluczowych kompetencji uczniów) oraz z nową podstawą programową; niezbędne są jednak równoczesne działania szkoleniowe dla nauczycieli w zakresie TIK oraz promocja platformy, na której znajdują się wypracowane materiały.
- W ramach realizacji podstawowych kierunków polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2018/2019 (priorytet „Rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli. Bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci”), MEN opracowało i skierowało do wszystkich szkół podstawowych arkusz monitorowania prowadzenia działalności innowacyjnej i wykorzystywania TIK w procesie nauczania.

(akta kontroli str. 117-134, 165-177, 222)

11. Z wyjaśnienia Pana Piotra Gajewskiego – dyrektora Departamentu Informacji i Promocji wynika, że problematyka OSE była uwzględniana w polityce informacyjnej MEN od powstania koncepcji OSE w 2015 r. Szczególne zintensyfikowanie działań informacyjnych o OSE nastąpiło w latach 2016-2017, w związku z przyjęciem przez Ministra Edukacji Narodowej w kierunkach realizacji polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2016/2017 zagadnienia rozwijania

kompetencji informatycznych dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach. Ze względu na to, że główna część projektu OSE realizowana jest przez Ministerstwo Cyfryzacji, działania MEN polegały na wzmocnieniu przekazu komunikacyjnego oraz dotarciu do grup potencjalnych odbiorców projektu za pomocą internetu.

W dniach 22 grudnia 2015 r. i 28 stycznia 2016 r. Minister Edukacji Narodowej wystąpił we wspólnych konferencjach prasowych z Ministrem Cyfryzacji, zapowiadając m.in. wprowadzenie szerokopasmowego internetu dla szkół. Na wspólnej konferencji prasowej Ministra Edukacji Narodowej i Ministra Cyfryzacji w dniu 22 grudnia 2016 r. poinformowano m.in. o zamiarze zorganizowania OSE, jako sieci teleinformatycznej łączącej wszystkie szkoły, z usługą dostępu do internetu oraz możliwością wymiany treści między szkołami i internetem globalnym. Relacje z poszczególnych konferencji zamieszczono w formie komunikatów na stronie internetowej MEN. Ponadto na stronie internetowej MEN zamieszczano komunikaty informujące o tworzeniu OSE, w tym m.in.:

- w komunikacie z 23 grudnia 2016 r. zachęcano do udziału w prowadzonych przez Ministerstwo Cyfryzacji konsultacjach założeń do projektu ustawy o ogólnopolskiej sieci edukacyjnej, wskazując adresy mailowe do zgłaszania opinii oraz adres strony internetowej dedykowanej OSE (www.ose.gov.pl);
- w komunikacie z 13 czerwca 2017 r. informowano o przyjęciu przez Radę Ministrów uchwały z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie realizacji Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej „100 Mega na 100-lecie” i ustalonym w tej uchwale podziałem zadań między Ministrem Cyfryzacji, a Ministrem Edukacji Narodowej; w komunikacie zamieszczono też odesłanie do szczegółowej informacji o projekcie OSE na stronie internetowej Ministerstwa Cyfryzacji (<https://mc.gov.pl/projekty/ogolnopolska-siec-edukacyjna>);
- w komunikatach z 13 września i 29 października 2017 r. informowano kolejno o przyjęciu przez Radę Ministrów projektu ustawy o ogólnopolskiej sieci edukacyjnej oraz przyjęciu projektu tej ustawy przez Sejm RP;
- w komunikacie z 21 lutego 2017 r. informowano o podpisaniu przez Ministerstwo Cyfryzacji porozumienia z INEA S.A. z siedzibą w Poznaniu, w ramach którego przewidziano podłączenie 641 szkół z terenu województwa wielkopolskiego do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s;
- w komunikacie z 7 listopada 2017 r. informowano o zorganizowanej w NASK konferencji (z udziałem m.in. Ministra Cyfryzacji oraz przedstawiciela MEN) służącej prezentacji narzędzi cyfrowej edukacji, które będą wykorzystywane w OSE;
- w komunikacie z 16 marca 2018 r. informowano o ogłoszeniu przez NASK przetargu na „Świadczenie usługi szerokopasmowej transmisji danych między budynkami, w których mieszczą się jednostki oświatowe, a punktem wymiany ruchu z siecią Operatora Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej” dla ok. 92% szkół w województwach: lubuskim, wielkopolskim, łódzkim, warmińsko-mazurskim, świętokrzyskim i podlaskim;
- w komunikacie z 11 czerwca 2018 r. informowano o opublikowaniu przez NASK, na stronie internetowej dedykowanej OSE, listy szkół z terenu pięciu województw (podlaskiego, świętokrzyskiego, łódzkiego, lubuskiego i mazowieckiego), które już uzyskały możliwość włączenia się do OSE; w komunikacie poinformowano o obowiązującym trybie wnioskowania przez dyrektora szkoły do NASK o włączenie szkoły do OSE.

Upowszechnieniu problematyki stosowania w nauczaniu TIK służyły także takie działania jak:

- konferencje regionalne organizowane przez kuratorów oświaty i wojewódzkich koordynatorów do spraw innowacji w edukacji dla dyrektorów szkół i nauczycieli w związku z wprowadzaniem nauki programowania w szkołach – ponad 350 konferencji zorganizowanych w okresie czerwiec 2016 – kwiecień 2017 we wszystkich województwach dla 26.104 nauczycieli, głównie informatyki i edukacji wczesnoszkolnej;
- informacje o inicjatywach w ww. zakresie, zamieszczone na stronach internetowych MEN oraz ORE;
- informacje na portalach społecznościowych³⁴;
- kanał informacyjny stworzony przez ORE dla projektu „E-podręczniki do kształcenia ogólnego”³⁵.

E-materiały edukacyjne do 10 przedmiotów powstałe w projektach wyłonionych w konkursie nr POWER.02.10.00-IP-02-00-004/16 na „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego służących rozwijaniu kompetencji kluczowych” były poddane konsultacjom społecznym, prowadzonym w lutym 2018 r. poprzez stronę www.epodreczniki.pl. Informację o prowadzonych konsultacjach propagowano na stronie internetowej MEN.

Pan Marek Lewiński – dyrektor Departamentu Funduszy Strukturalnych wskazał, że sposobem upowszechnienia cyfrowych materiałów edukacyjnych przygotowywanych w ramach POWER będzie udostępnienie Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej do realizacji szkoleń dla 75.371 nauczycieli w ramach projektu pn. „Lekcja: enter”, który będzie realizowany w latach 2019-2023 przez Fundację Orange z siedzibą w Warszawie w ramach POPC (Działanie 3.1).

Uzgodnienie w sprawie udostępnienia Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej na realizację szkoleń dla nauczycieli przez Fundację Orange nastąpiło w ramach pracy Zespołu do spraw elektronicznych zasobów edukacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. MEN przedstawiło Fundacji Orange harmonogram powstawania cyfrowych materiałów edukacyjnych, które będą zamieszczone na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej.

W ramach szkoleń w projekcie „Lekcja: enter” planowane jest wykorzystywanie e-materiałów do kształcenia ogólnego i e-zasobów do kształcenia zawodowego przygotowanych w ramach POWER.

W 2019 r. MEN podjęło przygotowania do udzielenia zamówienia publicznego na przeprowadzenie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących kształcenia zawodowego, ogólnego oraz uczenia się przez całe życie, obejmujących m.in. promocję e-materiałów i e-podręczników opracowanych w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego³⁶. W II kwartale 2019 r. zatrudniono eksperta do świadczenia usługi doradczo-ekspertskiej dla IP-MEN w zakresie przygotowania dokumentacji i udziału w czynnościach związanych z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia. Umowne wynagrodzenie eksperta w kwocie 29.900 zł przewidziano do sfinansowania w ramach POWER w Działaniu 6.1 Pomoc techniczna.

(akta kontroli str.4-47, 117-134)

12. Pani Anna Dakowicz-Nawrocka – zastępca dyrektora Departamentu Kształcenia Ogólnego wyjaśniła, że w latach 2016-2019 Minister Edukacji Narodowej realizował ogólnokrajowe zadania w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli w ramach działań POWER. Celem podejmowanych działań było wspieranie nauczycieli

³⁴ <https://www.facebook.com/epodreczniki/app/212104595551052>

³⁵ <https://www.youtube.com/channel/UCFmkEQxp0lVqxpbf1yEgQ>

³⁶ <https://bip.men.gov.pl/wp-content/uploads/sites/2/2019/03/wstepne-ogloszenie-informacyjne-uslugi-prowadzenia-kampanii-reklamowych.pdf>.

w zakresie podnoszenia kluczowych kompetencji uczniów, niezbędnych do poruszania się na rynku pracy, w tym m.in. umiejętności posługiwania się TIK. Realizowane działania adresowano wyłącznie do kadry systemu wspomagania szkół i placówek oraz kadry kierowniczej szkół i placówek. Zgodnie z ustaloną granicą demarkacyjną pomiędzy POWER i RPO na lata 2014-2020, działania kierowane bezpośrednio do nauczycieli są uwzględniane w zakresie RPO.

W ramach POWER (w Działaniu 2.10) doskonaleniem zawodowym ukierunkowanym na wspieranie nauczycieli w podnoszeniu kompetencji kluczowych u uczniów objęto ogółem 13.629 nauczycieli, z tego:

- w projekcie pn. „Zwiększenie skuteczności działań pracowników systemu wspomagania i trenerów w zakresie kształcenia u uczniów kompetencji kluczowych” przeszkolono 4.627 pracowników placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych, bibliotek pedagogicznych oraz trenerów;
- w ramach projektu pn. „Przywództwo – opracowanie modeli kształcenia i wspierania kadry kierowniczej systemu oświaty” przeszkolono 9.002 dyrektorów, wicedyrektorów i innych osób pełniących funkcje kierownicze w szkole, a także pracowników nadzoru pedagogicznego.

Problematyka związana z rozwijaniem kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli została uwzględniona w ustalanych przez Ministra Edukacji Narodowej kierunkach realizacji polityki oświatowej państwa na lata szkolne 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 września 2016 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli³⁷, do obowiązkowych zadań placówek doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym prowadzonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania należy m.in. wspieranie publicznych placówek doskonalenia, poradni psychologiczno-pedagogicznych i bibliotek pedagogicznych w zakresie wynikającym z kierunków realizacji polityki oświatowej państwa (§ 13 ust. 1 pkt 1), a do zadań placówek doskonalenia nauczycieli prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego – organizowanie i prowadzenie doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie wynikającym z kierunków polityki oświatowej państwa (§ 17 ust. 1 pkt 1).

W ramach realizacji tego obowiązku ORE przeprowadził w latach szkolnych 2016/2017 i 2017/2018 szkolenia związane z rozwijaniem kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli (w formie stacjonarnej lub elearningowej) dla łącznie 550 pracowników placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych, bibliotek pedagogicznych oraz nauczycieli doradców metodycznych.

Wsparcie nauczycieli i uczniów w zakresie doskonalenia kompetencji cyfrowych uwzględnione zostało w ramach POPC:

- w Działaniu 3.1 Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych;
- w Działaniu 3.2 Innowacyjne rozwiązania na rzecz aktywizacji cyfrowej.

Z informacji uzyskanej z CPPC (na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK) wynika, że do 6 czerwca 2019 r. w ramach POPC wdrożono następujące projekty służące kształceniu kompetencji cyfrowych nauczycieli i uczniów:

- W Działaniu 3.1 przyjęto projekt pn. „Lekcja: enter”, o wartości 49.999.665,2 zł (umowa podpisana w dniu 30 kwietnia 2019 r.), w którym założono przeszkolenie

³⁷ Dz. U. poz. 1591.

w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych oraz stosowania i tworzenia cyfrowych materiałów edukacyjnych 75.371 nauczycieli ze szkół każdego typu.

- W Działaniu 3.2:
 - w wyniku pierwszego i drugiego konkursu przyjęto łącznie 50 projektów, o wartości łącznie 83.416.162,02 zł (35 umów podpisanych w okresie czerwiec-wrzesień 2017 r. i 25 umów podpisanych w okresie maj 2016 r – styczeń 2019 r.), w których założono przeszkolenie w zakresie nauczania programowania łącznie 9.372 nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej i naukę programowania dla 121.122 uczniów klas I-III szkoły podstawowej.
 - w wyniku trzeciego konkursu przyjęto do realizacji projekt pn. „Centrum Mistrzostwa Informatycznego”, o wartości 49.885.951,15 zł (umowa podpisana w grudniu 2018 r.), w którym założono przeszkolenie 1.425 nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych prowadzących koła algorytmiki i programowania oraz organizację zajęć dla 12.000 uczniów wykazujących uzdolnienia informatyczne.

(akta kontroli str. 117-134, 142-164, 135-141)

13. Zgodnie z „Planem realizacji celów pośrednich i końcowych” (PRC) POWER, w zakresie należącym do kompetencji IP-MEN³⁸, planowana alokacja środków na operacje związane z przygotowaniem cyfrowych materiałów edukacyjnych na lata 2015-2023 wynosi 291.322.897 zł, z tego:

- na Działanie 2.10, typ projektów nr 7 – 122.409.703 zł;
- na Działanie 2.15, typ projektów nr 5 – 168.913.194 zł.

Na dzień 13 czerwca 2019 r. w ramach zaplanowanej w PRC alokacji na przygotowanie cyfrowych materiałów edukacyjnych zaangażowano środki w kwocie 132.543.088,55 zł (45,5% planowanej alokacji na Działania 2.10 i 2.15), z tego:

- na przygotowanie e-materiałów do kształcenia ogólnego w Działaniu 2.10 – 105.791.753,18 zł (86,4% zaplanowanej alokacji), z tego:
 - na realizację zakończonych pięciu projektów konkursowych, w których opracowano łącznie 3.576 e-materiałów, poniesiono wydatki w kwocie 29.032.592,49 zł;
 - wartość 10 projektów będących w trakcie realizacji, których efektem będzie opracowanie 10.125 e-materiałów, wynosi 70.742.680,36 zł;
 - na zakończony projekt pozakonkursowy ORE pn. „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego” poniesiono wydatki w kwocie 1.876.683,27 zł;
 - wartość będącego w realizacji projektu pozakonkursowego ORE pn. „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego – etap II” wynosi 4.139.797,06 zł;
- na przygotowanie e-zasobów do kształcenia zawodowego w Działaniu 2.15 – 26.751.335,37 zł (15,8% zaplanowanej alokacji), z tego:
 - na realizację zakończonych 20 projektów konkursowych, w których opracowano 125 e-zasobów z zakresu języka obcego zawodowego oraz 25 e-zasobów z zakresu PDG, poniesiono wydatki w kwocie 19.092.805,37 zł;
 - wartość będącego w realizacji projektu pozakonkursowego ORE pn. „Tworzenie e-zasobów do kształcenia zawodowego” wynosi 7.658.530 zł.

³⁸ Plan zatwierdzony przez Instytucję Zarządzającą POWER w dniu 2 lutego 2016 r.

W okresie objętym kontrolą NIK ponoszono też inne wydatki związane bezpośrednio z przygotowaniem cyfrowych zasobów edukacyjnych i ich upowszechnianiem, finansowane poza Działaniami 2.10 i 2.15 POWER, takie jak:

- wydatki na przygotowanie Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – w kwocie 16.402.394,4 zł (sfinansowane ze środków budżetu państwa na 2018 r.);
- wydatki na wynagrodzenia ekspertów do odbioru e-zasobów do kształcenia zawodowego, przygotowanych w projektach konkursowych w Działaniu 2.15 – w kwocie 511.735,8 zł, z tego w 2018 r. – 268.500 zł i w 2019 r. – 243.235,8 zł (sfinansowane w ramach POWER w Działaniu 6.1 Pomoc techniczna);
- wydatki na przygotowanie multibooków podręczników do klas I-III szkoły podstawowej – w kwocie 475.882,08 zł, z tego w 2015 r. – 307.008 zł, 2016 r. – 168.874,08 zł, 2017 r. – 70.288,35 zł (sfinansowane ze środków budżetu państwa);
- wydatki na organizację dwóch szkoleń dla beneficjentów z zakresu obsługi platformy epodreczniki.pl w II i III kwartale 2017 r. – w kwocie 53.361 zł (sfinansowane w ramach POWER w Działaniu 6.1 Pomoc techniczna);
- wydatki na wynagrodzenie wykonawcy zamówienia na przeprowadzenie „Ewaluacji funkcjonalności e-materiałów opracowanych w ramach projektów współfinansowanych za pomocą środków Europejskiego Funduszu Społecznego” w 2017 r. – w kwocie 562.110 zł (sfinansowane w ramach POWER w Działaniu 6.1 Pomoc techniczna).

(akta kontroli str. 57-59, 117-134, 217-221, 222-236)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, dnia 3 września 2019 r.

Wiceprezes
Najwyższa Izba Kontroli
/ – /
Mieczysław Łuczak

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:
Piotr Prokopczyk, dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

